

GRAVMINDEUDSTILLINGEN VED HELLIGAANDSKIRKEN I KØBENHAVN.

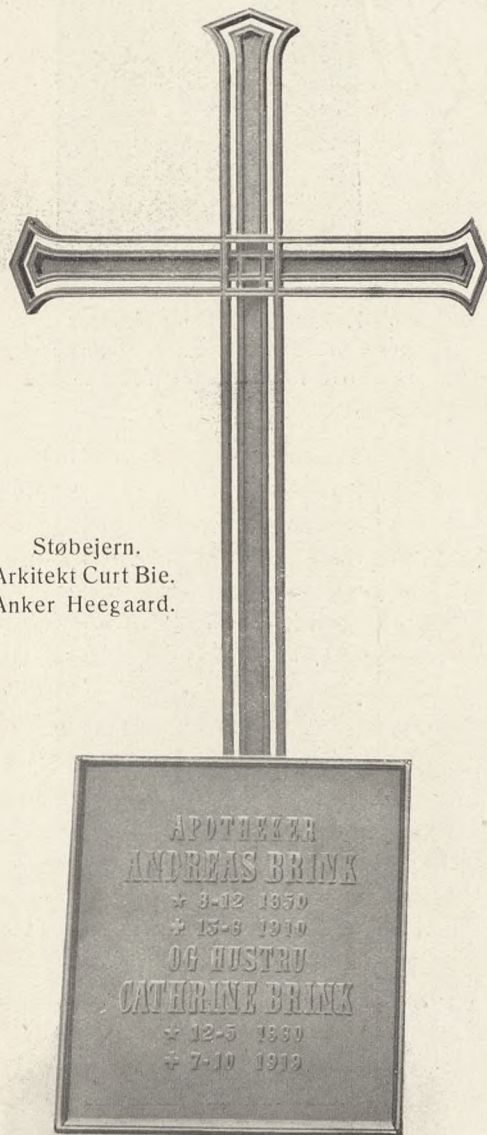
„Fællesudvalget for Kirkegaardskunst“ afholdt som bebudet i Martsheftet en Udstilling af Gravmæler, fremgaaet ved et Samarbejde mellem Arkitekt og Haandværker paa Grundlag af de bedste af de Tegninger, der var blevet indsendt til den Konkurrence, Fællesudvalget havde indbudt til.

Til Udstillingsplads havde Helligaandskirken Patronat velvilligst overladt Udvalget det nyistandsatte Haveanlæg omkring Kirken. Bedre Forhold kunde næppe tænkes: i Hovedstadens Centrum, umiddelbart ved Hovedaaren mellem Raadhusplads og Kongens Nytorv, imellem grønne Plæner og skyggefulde Trækroner, med den ærværdige Kirkes røde Murværk som Baggrund. Her opstilledes altsaa de ca. 50 Gravmæler, samtidig med at alle de indsendte Tegninger var at se i Helligaandshusets Sal. Udstillingen, der holdtes aaben i henved 3 Uger, var besøgt af en stor Mængde Mennesker, og Pressens Omtale var meget anerkendende.

Her var Gravmæler i Granit og Sandsten, hovedsagelig af bornholmsk Oprindelse, af Støbejern, Smedejern og af Træ, og alt i alt var det fremstillede præget af en betydelig sikrere Smag end de Gravmonumenter, der i Almindelighed bliver opstillet paa vore Kirkegaarde.

Det havde været Udvalgets Ønske at vise Eksempler paa gode Gravmæler til overkommelig Pris for ikke særlig velhavende, og man havde ønsket at vise, hvorledes et saadant ganske fordringsløst Minde i visse Maader godt kan karakterisere den afdøde, idet man særlig havde peget paa Anvendelse af Symboler for de forskellige Fag. Enkelte havde fulgt denne Henstilling og derved virkelig opnaaet et vist personligt Præg. Se saaledes Murerens Værktøj, Neget og Seglen paa Gaard ejerens Grav, Lyren og den slukkede Fakkel, der skal minde om en Digtters afbrudte Livsbane.

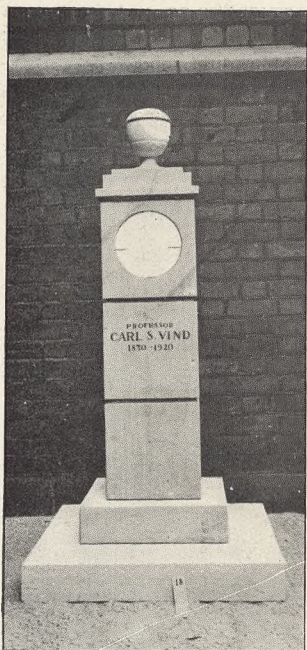
Der er noget tiltalende ved at anvende Landets eget Stenmateriale til Mindesmærker over Landets Sønner og Døtre i

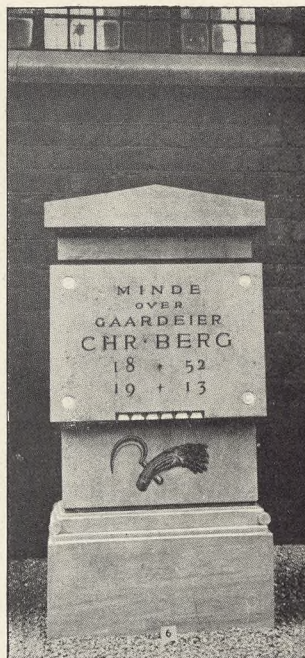
Støbejern.
Arkitekt Curt Bie.
Anker Heegaard.

APOTHEKER
ANDREAS BRINK
† 3-12 1859
† 15-8 1919
OG HUSTRU
CATHERINE BRINK
† 12-5 1880
† 7-10 1919

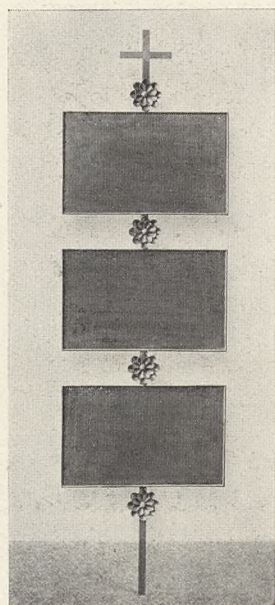

Neksøsandsten og Marmor.
Maler Hans Rasmussen.
De forenede Granitbrud.

Neksøsandsten.
Billedhugger Vald. Larsen.
De forenede Granitbrud.

Smedejern.
Professor Kai Gottlob.
Oluf Schæbel.

Neksøsandsten.
Arkitekt Curt Bie.
De forenede Granitbrud.

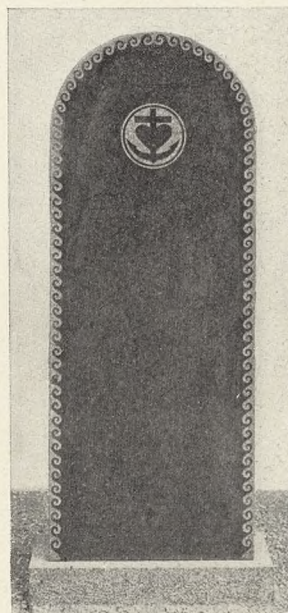
Jefte-Granit.
Billedhugger Poul B. Olrik.
De forenede Granitbrud.

Neksøsandsten.
Arkitekt Knud V. Barfoed.
De forenede Granitbrud.

Smedejern.
Arkitekt Curt Bie.
J. P. Chr. Jensen og Søn.

Sort poleret Granit.
Professor Kai Gottlob.
De forenede Granitbrud.

Støbejern — Arkitekt Kjørboe,
Anker Heegaard.

Stedet for at indforskrive fremmede Stoffer dertil. Ogsaa i den Henseende var Udstillingen lærerig. Hovedmængden var fremstillet i den smukke og meget holdbare Neksøsandsten fra Bornholm, den samme rødbrune Sten, der f. Eks. er anvendt til Frihedsstøtten i København, og som var stærkt i Brug til Bygningsudsmykning omkring 1800 baade i By og paa Land. Men ogsaa den bornholmske Granit, saavel ensfarvet som aaret, var udformet til kønne Monumenter som f. Eks. Korset, der her er afbildet.

I tidligere Tid fandt Støbejern og paa enkelte Egne ogsaa Smedejern stor Anvendelse paa Kirkegaarden ikke alene til Indhegninger, men ogsaa til Mindetavler og Gravmæler af forskellig Art.

Anker Heegaards Jernstøberi havde optaget Tanken og fremviste forskellige, ganske tiltalende Monumenter, der vistnok har Udsigt til at kunne vinde Indpas under mange Forhold. Dels er de næppe halvt saa dyre som tilsvarende Stenmonumenter, og dels har de den for Kirkegaardens Helhed saa værdifulde Egenskab ikke at paatrænge sig Synet i overdreven Grad. Navnlig Støbejernskorsene, ved hvis Fod en Plade med Navn og Data er stillet, vil glide stille og ret ubemærket ind mellem Hække og Blomster paa en velplejet Grav. Karakteren af det smukke Digterminde, Arkitekt *Kjørboe* havde tegnet, vil maaske dog i det lange Løb, navnlig hvis Arten skulde blive almindelig, komme

til at henlede Tanken paa Kakkellovne. De massive Former er nok de heldigste til Kirkegaardsbrug, altsaa Kors og Navneplader.

En Udstilling af denne Art, der gøres til Genstand for offentlig Omtale, er af allerstørste Betydning for en Kultivering af Smagen baade hos dem, der fremstiller Gravmonumenter, og hos dem, der køber og opstiller dem. Det er i Virkeligheden en meget vanskelig Opgave at forme et lille, billigt Gravmæle, der virker umiddelbart tiltalende, for slet ikke at forlange, at det skal formaa at skabe en Stemning, hvad dog maa være Maalet, der skal stræbes imod.

Og den, der stiller et Mindesmærke paa en afdøds Grav, maa huske paa, at han derved gør sit til at forme Eftertidens Forestilling om den afdøde. Er Mindesmærket beskedent og ærligt, præget af Smag og Kultur, vil Eftertiden ubevidst knytte disse Egenskaber til den afdødes Personlighed; hvis det derimod er ligegyldigt eller rent ud grimt, vil Skylden derfor falde tilbage paa den, der ligger begravet — hvor uretfærdigt det saa er.

Derfor paatager man sig et Ansvar ved at vælge uden Omtanke, og derfor skylder man ogsaa andre end sig selv at udvikle sin Forstaaelse af det, der er sandt og smukt.

E. Erstad-Jørgensen.